

Jef Van gestel en Peter Vandemeulebroecke in *Tochtgat*
© Clara Hermans

Kunst & Cultuur Theater: Tochtgat

Stormachtig universum

Marijn van der Jagt

26 februari 2025 – uit **nr. 09**

Op het lege podium trekt een sliert wc-papier de aandacht. Het steekt door een kier in de achterwand. Een teken van menselijke aanwezigheid, dat je in de meest afgelegen natuurgebieden kan tegenkomen. De outdoor-kleding van de langharige, zwijgzame figuren die straks opkomen, suggereert dat zij zich in een ver buiten bevinden. Maar het zou zomaar kunnen dat het toiletpapier tevoorschijn is gekropen om mee te doen, want in deze voorstelling komen materialen magisch tot leven. Ze fladderen door de lucht, draaien wervelend om hun as, schieten allerlei richtingen uit, dwarrelen neer en stijgen weer op.

Er staat hier namelijk een straffe wind. Luchtblazers op alle vier de hoeken van de speelvloer produceren een wervelstorm op het toneel. Alles wat kan wegwaaien, wordt daarin meegezogen. En zo kijkt het publiek met kinderlijke verwondering naar de onvoorspelbaar woeste of juist elegante luchtdans van glanzende voeringstof, meters plastic, een opbollend zakje of een minuscuul snoeppapiertje. *Tochtgat* heet het nieuwste originele bedenksel van Jef Van gestel en Peter Vandemeulebroecke,

uitgebracht door beeldend theaterproducent Feikes Huis.

Net als bij hun eerdere samenwerkingen *Kadrage* en *Deeg* laat dit duo een heerlijk speelse, associatieve verbeelding los op de wisselwerking tussen mens en materie. Zij zijn het die de materialen loslaten in de windhoos. Soms als de heersers van dit stormachtige universum: beurtelings komen ze aanzetten met een volgend wegwaai-item, en kijken samen met ons naar de ontstane bewegingsvariaties. Uit een sporttas halen ze een enorm zeil dat ze als een paraglide-parachute boven zich oplat. Er is zelfs een hilarische Hans Klok-pastiche: een triomfantelijk gedemonstreerde goochelact in een wirwar van opwaaiend textiel en wapperende haren.

Maar wat dit duo geweldig beheerst, is objecten zo virtuoos manipuleren dat deze zich tegen hen lijken te keren. De luchtblazers vergroten deze fysieke slapstick uit. Als Van gestel het wc-papier opmerkt en het achteloos weg wil halen, zorgt de opgestoken wind ervoor dat de sliert zich om zijn lichaam wikkelt, alsof hij erdoor wordt aangevallen. Opvliegende materie verstikt de mannen of slokt ze op. De onbewogen, quasi-stoere outdoor-figuren die zij neerzetten, vormen weer een verrukkelijk droogkomisch duo. De lange Vandemeulebroecke beschouwt dromerig naïef het resultaat van zijn eigen initiatieven. De kleinere Van gestel heeft met zijn kamikaze-acties een uitdagende overmoedigheid. En zoals altijd zit er een geheimzinnige diepte in hun onderlinge relatie.

Een sluimerende machtsstrijd barst uit in een verbeterde worsteling, een bizarre identiteitsverwisseling voltrekt zich, en met duistere opblaaskostuums en opzwellende uitsteeksels wordt er iets broeierig seksueels uitgeleefd. De wisselende taferelen zijn (onder de eindregie van Harm van Geel) aaneengeschakeld in een dwingender verloop dan bij *Deeg*. De eindbeelden bevestigen de sinistere eco-vertelling die *Tochtgat* óók is. Die toont de mens temidden van een overweldigende hoeveelheid rondtollend plastic, die dreigend oprijst. Voor de outdoor-avonturiers betekent dit het einde van hun buitenleven. Het laatste wat de luchtblazers doen opbollen is een vesting waar de mannen zich in terugtrekken.